

Examen VSBO PBL

2026

tijdvak 1
woensdag 13 mei
07.30-09.30 uur

Economie

Naam kandidaat _____ Kandidaatnummer _____

Beantwoord alle vragen in dit opgavenboekje.

Dit examen bestaat uit 32 vragen.

Voor dit examen zijn maximaal 43 punten te behalen.

Voor elk vraagnummer staat hoeveel punten met een goed antwoord behaald kunnen worden.

Meerkeuzevragen

- Omcirkel het goede antwoord (voorbeeld 1).
- Geef verbeteringen aan volgens voorbeeld 2 of 3.

(1) A
 ⓑ
 C
 D

(2) A
 ⓧ
 Ⓒ
 D

(3) B A
 ⓧ
 ⓧ
 D

Student en geld

Lesly, student, heeft de laatste tijd moeite om met geld om te gaan. Het geld dat hij verdient met zijn bijbaantje is snel op, waardoor hij telkens zijn ouders om geld moet vragen. Zijn ouders zijn niet blij met deze situatie en willen Lesly helpen om te leren budgetteren.

1p 1 Wat wordt er verstaan onder budgetteren?

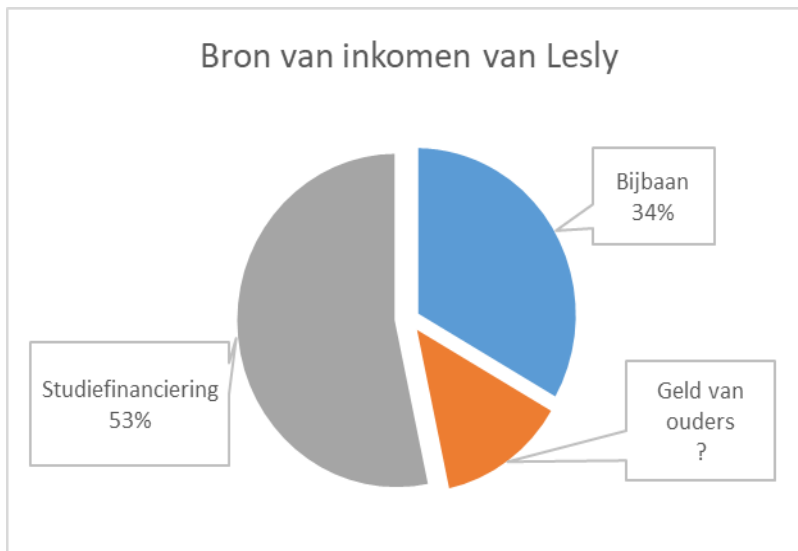
.....

.....

2p 2 Kruis hieronder achter elke bewering aan of deze juist of onjuist is.

Bewering	Juist	Onjuist
Lesly's studiefinanciering en inkomen van een bijbaan zijn inkomens uit overdrachten.		
Het inkomen van een bijbaan is een beloning voor de productiefactor arbeid.		

Lesly maakt het volgende overzicht van de maandelijkse inkomsten:

- 1p **3** Lesly's totale inkomen is per maand € 1.100,-. Vanwege zijn geldproblemen krijgt Lesly elke week geld van zijn ouders.
→ Bereken hoeveel geld Lesly per maand van zijn ouders krijgt volgens bovenstaand diagram.

.....
.....

Lesly verdeelt zijn uitgaven in dagelijkse uitgaven, vaste uitgaven en incidentele uitgaven.

Hij stelt de volgende tabel op:

Huur kamer
Reparatie computer
Abonnementen
Verzekering auto
Water en elektriciteit

- 1p **4** Welke van de bovenstaande uitgaven in de tabel van Lesly is geen vaste uitgave?
- A** Reparatie computer, want het zijn dagelijkse uitgaven.
 - B** Reparatie computer, want het zijn incidentele uitgaven.
 - C** Water en elektriciteit, want het zijn dagelijkse uitgaven.
 - D** Water en elektriciteit, want het zijn incidentele uitgaven.

Lesly en zijn moeder hebben een gesprek over hoe Lesly kan bezuinigen op zijn uitgaven. Ze laat hem de onderstaande reclame zien:

1p 5 Van welk soort reclame is er hier sprake?

- A commerciële reclame
- B ideële reclame
- C merkreclame

1p 6 Hoe kan de boodschap van de bovenstaande reclame leiden tot een bezuiniging op de uitgaven van Lesly?

.....

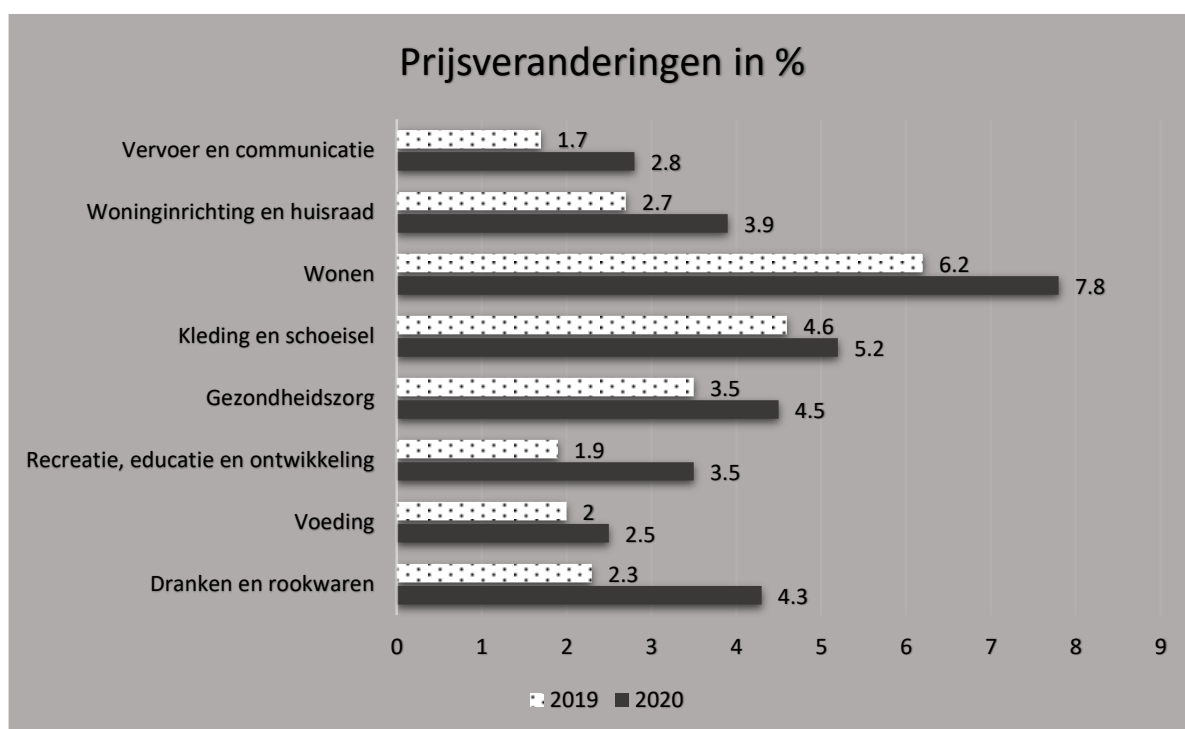
.....

2p 7 Maak van de onderstaande tekst een economisch correcte tekst door telkens het juiste vetgedrukte begrip te omcirkelen.

- Lesly moet zijn **consumptiegedrag** / **productiegedrag** veranderen zodat hij ook kan sparen.
- Hij kan sparen als zijn **ontvangsten** / **uitgaven** lager zijn dan zijn **ontvangsten** / **uitgaven**.

Prijsveranderingen

Bekijk het onderstaande staafdiagram.

- 1p 8 Uit bovenstaande staafdiagram kan de consument duidelijk aflezen dat de kosten van levensonderhoud gemiddeld genomen in 2020
- A gedaald zijn vergeleken met 2019.
 - B gestegen zijn vergeleken met 2019.
 - C gelijk zijn gebleven vergeleken met 2019.
- 1p 9 Bereken met hoeveel procent de prijzen voor kleding en schoeisel in 2020 zijn gestegen vergeleken met 2019. Rond af op hele procenten.

.....

- 2p 10 De prijsverandering van wonen is vooral beïnvloed door het duurder worden van kookgas, elektriciteit en leidingwater.

→ Omcirkel de juiste vetgedrukte woorden en maak de zin af.

Het hebben van kookgas, elektriciteit en leidingwater zijn

noodzakelijke behoeften / luxe behoeften, omdat

.....

.....

Inkomsten en uitgaven

Kevin maakt voor de komende maand een begroting van zijn inkomsten en uitgaven. In de tabel hieronder staat zijn gedeeltelijke begroting.

Inkomsten	Bedrag per maand
Loon	cg 3.500,-
Huur	cg 650,-

Uitgaven	
Elektriciteit	cg 475,-
Wasmachine	cg 1.100,-
Boodschappen	cg 750,-
Internetverbinding	cg 100,-
Voetbalvereniging	cg 90,-

- 1p 11 De inkomsten van Kevin worden verdeeld in de categorieën: *inkomen uit arbeid, overdrachtsinkomen en inkomen uit bezit*.
→ Welke categorie inkomen staat niet bij de inkomsten hierboven?

.....

In de tabel op de vorige pagina kan je zien welk bedrag Kevin begroot per uitgave per maand.

- 2p 12 Bereken het bedrag dat Kevin per week betaalt aan de voetbalvereniging.

.....

.....

- 1p 13 Kevin zet maandelijks geld opzij voor als er iets kapot gaat, zoals de koelkast, tv of wasmachine.
Wat is het spaarmotief van Kevin in dit geval?
- A sparen uit voorzorg
 - B sparen voor de rente
 - C sparen voor een doel
- 1p 14 Wat doen banken met het gespaarde geld van hun klanten?
- A Het gespaarde geld verdelen ze als winst onder alle medewerkers.
 - B Het gespaarde geld wordt gebruikt om leningen te financieren.
 - C Het gespaarde geld wordt niet gebruikt maar alleen uitgekeerd aan de spaarder.

Verzekeringen

Tico is op zoek naar informatie over een inboedelverzekering voor zijn nieuwe woning. Op de website van een verzekeringsmaatschappij leest hij het volgende:

Inboedelverzekering.

Door een inbraak kan het zomaar gebeuren: al uw kostbare spullen weg. Of door een brand, ontstaan door kortsluiting of vandalisme. Zonde! Maar geen vrees: met onze inboedelverzekering bent u uitstekend verzekerd.

- 2p 15 Maak van de onderstaande tekst een economisch correcte tekst door telkens het juiste vetgedrukte woord te omcirkelen.
- Een inboedelverzekering is **een** / **geen** voorbeeld van een schadeverzekering.
 - Tico betaalt een **polis** / **premie** als hij een inboedelverzekering afsluit.
- 1p 16 Een jaar na het afsluiten van de inboedelverzekering wordt er in de woning van Tico ingebroken. Er is voor cg 2.500 aan spullen gestolen. Tico heeft zijn inboedel verzekerd voor een bedrag van cg 8.000. De waarde van de inboedel bedraagt cg 14.000.

Welk bedrag keert de verzekering aan Tico uit?

- A $\text{cg } 2.500 / \text{cg } 8.000 \times \text{cg } 2.500 = \text{cg } 781,25$
- B $\text{cg } 8.000 / \text{cg } 14.000 \times \text{cg } 2.500 = \text{cg } 1.428,57$
- C $\text{cg } 14.000 / \text{cg } 8.000 \times \text{cg } 2.500 = \text{cg } 4.375$

Tico besluit om met de uitkering van de verzekeringsmaatschappij nieuwe meubels te kopen. Alleen is dit geld niet voldoende dus hij wil een bedrag van cg 10.000,- lenen tegen een vastgestelde looptijd en een vast percentage.

- 1p 17 Welke soort lening zal zijn bank hem aanbieden om zijn nieuwe meubels te kopen?
- A doorlopend krediet
 - B hypothecaire lening
 - C persoonlijke lening

De bank stuurt Tico de volgende informatie:

Leenbedrag	cg 10.000,-
Vast percentage per jaar	7,5%

- 1p 18 Uit welke twee onderdelen bestaat het maandelijkse bedrag dat Tico moet betalen?
- A aflossing en rente
 - B afschrijving en aflossing
 - C krediet en afschrijving

- 1p 19 Bereken hoeveel Tico aan rente betaalt in de eerste maand van de lening.

.....

.....

Consumentenrecht

- 1p 20 Wat is het doel van consumentenorganisaties?

.....

.....

- 2p 21 Bij het kopen van goederen heeft de koper niet alleen rechten, maar ook plichten.

→ Noteer een recht en een plicht van de koper.

recht:

plicht:

Sparen

- 1p 22 Jeanette wil een bepaald bedrag sparen. Tegenwoordig krijg je bijna geen rente bij het sparen. Toch is er wel een voordeel van sparen.
- Noem een voordeel van sparen.

.....

.....

- 2p 23 Jeanette opent haar spaarrekening. Ze stort cg 750,-. De rente is 5% per jaar.

→ Bereken het eindbedrag dat Jeanette na 1 jaar op haar spaarrekening heeft staan.

.....

.....

- 1p **24** Jeanette zet haar geld voor 2 jaar vast. Daarmee kiest zij voor een bepaalde spaarvorm.
Voor welke spaarvorm kiest zij als het geld voor 2 jaar wordt vastgezet?
- A rekeningcourant
 - B spaardeposito
 - C studentenrekening

Werkloos

Suzy heeft kortgeleden haar mbo-opleiding ICT afgerond. Ze heeft zich ingeschreven bij het UWV als werkzoekende. Helaas heeft ze nog geen baan gevonden in haar richting. Suzy zit al twee maanden thuis zonder werk.

- 2p **25** Maak van de onderstaande tekst een economisch correcte tekst door telkens het juiste vetgedrukte begrip te omcirkelen.

Suzy is een **geregistreerde** / **niet geregistreerde** werkloze die op zoek is naar een **geschoolde** / **ongeschoolde** baan.

- 2p **26** Suzy behoort tot de beroepsbevolking. Hieronder staan drie beweringen over de beroepsbevolking van een land.
→ Kruis hieronder aan welke van de beweringen juist zijn.

Bewering	Juist	Onjuist
De beroepsbevolking bestaat uit zelfstandigen, werkenden en werklozen.		
Iemand van 80 jaar behoort tot de beroepsbevolking.		

Terwijl Suzy op zoek is naar een geschikte baan, vult ze haar dagen met het geven van computerlessen aan jongeren in het buurtcentrum van haar woonplaats. Ze doet dit vrijwillig.
Vrijwilligerswerk doen heeft voordelen en nadelen.

- 2p **27** Noem een voordeel en een nadeel van het verrichten van vrijwilligerswerk.

Een voordeel:

Een nadeel:

In de vacaturebank van het UWV ziet Suzy een vacature in de horeca voor een baan van 36 uur. Hieronder staat een gedeelte van de tabel met daarin de lonen in de horeca:

Horeca	Per week
21 jaar en ouder	cg 481,60*

* geldig bij een 40-urige werkweek.

- 1p **28** Bereken het loon per week bij een 36-urige werkweek als Suzy in de horeca gaat werken.

.....

.....

Ruben

Ruben (35 jaar), een zelfstandig metselaar, zag vanaf het eerste kwartaal van dit jaar zijn inkomen drastisch omlaag gaan. Ook de opkomst van de vele doe-het-zelf-winkels leidde tot een daling van de vraag naar zijn diensten.

- 1p **29** Noem een reden waarom Ruben tot de beroepsbevolking wordt gerekend.

.....
.....

- 1p **30** De economische ontwikkelingen die Ruben vanaf het eerste kwartaal tot en met eind van het derde kwartaal heeft meegemaakt, zorgden ervoor dat hij uiteindelijk werkloos is geworden.

Van welke vorm van werkloosheid is er hier sprake?

- A** conjuncturele werkloosheid
- B** frictiewerkloosheid
- C** regionale werkloosheid

Ruben blijft niet stil zitten. In de krant ziet hij de onderstaande vacature:

Vacature Hotel Estafan
Wij zoeken iemand voor diverse projecten die in ons hotel zullen plaatsvinden. De werkzaamheden bestaan voornamelijk uit tegel- en metselwerk. Enige jaren ervaring met deze werkzaamheden is daarom een vereiste. Wij bieden : - een goed salaris - een 32-urige werkweek - een interessante en leerrijke werkomgeving

- 2p **31** In de vacature van Hotel Estafan staan twee primaire arbeidsvoorwaarden. Naast deze arbeidsvoorwaarden kan Hotel Estafan ook secundaire arbeidsvoorwaarden aan Ruben aanbieden.

→ Geef twee voorbeelden van secundaire arbeidsvoorwaarden.

1

2

- 1p **32** Ruben heeft een gesprek met de manager van Hotel Estafan. De manager zegt dat Ruben maandelijks cg 400,- boven het wettelijk minimumloon zal gaan verdienen. Het wettelijk minimumloon is vastgesteld door de overheid.

→ Met welk doel heeft de overheid een wettelijk minimumloon vastgesteld?

.....

.....